

{tab=Κεραμική και πήλινα ειδώλια}

Ο βοιωτικός ΥΓ ρυθμός είναι λίγο καθυστερημένος και διαμορφώνεται κάτω από ποικίλες ξένες επιρροές. Αρχίζει γύρω στο 740 π.Χ., υπό την ισχυρή επίδραση της αττικής ΥΓ Ι. Στη συνέχεια διαπιστώνουμε μια ρήξη με την Αττική, με ταυτόχρονη παρουσία κορινθιακών και ευβοϊκών στοιχείων. Οι Βοιωτοί κεραμείς ανέπτυξαν το δικό τους εκλεκτικό μείγμα μέσα από τα διαφορετικά αυτά συστατικά στοιχεία. Μια υπογεωμετρική φάση συνεχίζεται και στον 7ο αι., ίσως έως το 670 π.Χ. περίπου.

Η εξέλιξη της τοπικής ΥΓ παρουσιάζεται σαφέστερα σε μια σειρά μεγάλες οινοχόες από το ίδιο εργαστήριο, το οποίο ίσως να βρισκόταν στη Θήβα. Τα πλαστικά φίδια, προσκολλημένα στις λαβές, προδίδουν τον ταφικό τους χαρακτήρα.

Μόνο το ρεπερτόριο της αττικής εικονιστικής τέχνης υπερβαίνει σε ποικιλία τη βοιωτική. Τα βοιωτικά θέματα περιλαμβάνουν κυνήγια, χορούς, πυγμαχίες, δάσασμα αλόγων και ταφικές τελετές. Το στυλ της ζωγραφικής εμπνέεται κατ' αρχήν από τα μεγάλα αττικά εργαστήρια της ΥΓ Ι.

Ο μεγάλος ταφικός αμφορέας είναι το σημαντικότερο σχήμα της Υπογεωμετρικής περιόδου. Έχει ευρύ καμπύλο λαιμό, βαρύ ωσειδές σώμα και ψηλό κωνικό ή καμπύλο πόδι. Το κύριο διάχωρο βρίσκεται στον ώμο και φέρει συχνά εικονιστική παράσταση, ενώ η παραπληρωματική διακόσμηση συνίσταται κυρίως σε κατακόρυφες τεθλασμένες ή κυματιστές γραμμές. Τα αγγεία αυτά έχουν συχνά παχύ λευκό επίχρισμα, σε αντίθεση με τα περισσότερα ΥΓ βοιωτικά αγγεία, που δεν έχουν επίχρισμα.

Ένα παράξενο χαρακτηριστικό της Βοιωτίας είναι μια ομάδα πήλινων γυναικείων ειδωλίων με κωδωνόσχημες φούστες κατασκευασμένες στον τροχό. Όλα ανήκουν στην ΥΓ ή Υπογεωμετρική περίοδο. Δεν γνωρίζουμε την προέλευσή τους, αλλά πρέπει να είναι μάλλον πλαγγόνες και όχι ειδώλια, γιατί τα πόδια τους είναι κατασκευασμένα ξεχωριστά και ενώνονται κάτω από τη φούστα με σύρμα ή κορδόνι. Όλες φέρουν γραπτή διακόσμηση με

βοιωτικό ΥΓ χαρακτήρα.

{tab=Πόρπες και άλλα χαλκά}

Τα πιο συνηθισμένα μεταλλικά κτερίσματα των βοιωτικών νεκροταφείων είναι οι χάλκινες πόρπες. Η χάραξη των επίπεδων επιφανειών τους αναδεικνύει την πιο τολμηρή έκφραση της τοπικής εικονιστικής τέχνης. Ο πιο συχνός τύπος, με τετράγωνο πλακίδιο και ενιαίο καμπύλο τόξο (Blinkenberg VIII), κατάγεται από την Αθήνα και υιοθετήθηκε από τους Βοιωτούς κατά την ίδια περίοδο που καταργήθηκε στην Αττική. Τα βοιωτικά παραδείγματα είναι πολύ μεγαλύτερα, με πλακίδια που κυμαίνονται από 4 ως 14 τετραγωνικά εκατοστά. Για να μην είναι οι πόρπες αφόρητα βαριές, τα τόξα γίνονται κοίλα και όχι συμπαγή. Μια παραλλαγή του τύπου αυτού μπορεί να έχει τρία ή τέσσερα διαδοχικά τόξα. Ένας τρίτος τύπος πόρπης, κυρίως υπογεωμετρικός, φέρει τη διακόσμηση σε ένα τεράστιο, επίπεδο, μηνοειδές τόξο, μήκους 20 τουλάχιστον εκατοστών. Το πλακίδιο πόρπωσης είναι μικροσκοπικό και στο κέντρο του τόξου εμφανίζεται ένα περίεργο αστεροειδές μοτίβο.

Οι Βοιωτοί χαρακτες ξεκίνησαν με προσοχή, τοποθετώντας από ένα μοτίβο σε κάθε όψη του τετράγωνου πλακιδίου, σύμφωνα με το παράδειγμα των πρωιμότερων αττικών πορπών. Τα πιο συνήθη μοτίβα ήταν, στην αρχή, τα πτηνά και οι τετράφυλλοι ρόδακες, που θυμίζουν την αττική ΥΓ Ι διακόσμηση σε μετόπες. Στη συνέχεια τα πτηνά συνδυάζονται με ζώα και πλοία και κατόπιν, λίγο πριν από το 700 π.Χ., εμφανίζονται και ανθρώπινες μορφές, συχνά μυθικές, οι οποίες συνεχίζονται σε όλο το πρώτο τέταρτο του 7ου αι. Συχνά γεμίζουν τις μορφές των πλακιδίων με τρεμουλιαστές γραμμές, οι οποίες δίνουν περισσότερον όγκο, από ό,τι ένα απλό περίγραμμα.

Έχουν διακριθεί αρκετοί τεχνίτες. Ο πρωιμότερος ονομάζεται χαρακτήης του κύκνου, από τα καλαισθητά πτηνά του με μεγάλα φτερά και μακριούς καμπύλους λαιμούς. Σε ένα ταφικό σύνολο από την Λέρνα της Αργολίδας, του 730 π.Χ. περίπου, βρέθηκε μια πρώιμη πόρπη από το χέρι του ή το εργαστήριό του. Οι μεταγενέστερες πόρπες του συνδυάζουν πτηνά με άλογα ή πλοία.

Η καριέρα του χαρακτήη του κύκνου συμπίπτει με την πρώιμη δουλειά δύο νεότερων καλλιτεχνών που εισήγαγαν ανθρώπινες μορφές στα ωριμότερα έργα τους. Ο χαρακτήης του λιονταριού πήρε το όνομά του από το αγαπημένο του θηρίο, που πάντα καταβροχθίζει τα υπολείμματα της λείας του. Οι μανιερισμοί του (μάτι σε λάθος θέση, ταινία κατά πλάτος της κοιλιάς των ζώων) εμφανίζονται πάλι σε μια πολύ όψιμη πόρπη που εικονίζει δύο

άθλους του Ηρακλή.

Σύγχρονός του είναι ο χαρακτήρας του πλοίου, ο οποίος ειδικεύτηκε σε πόρπες με απλά τόξα και πλακίδια, πλαισιωμένα από τεμνόμενα ημικύκλια. Στα μεταγενέστερα έργα του συναντούμε δύο μονομαχίες μεταξύ ενός ήρωα και Σιαμαίων διδύμων. Στη νεότερη από όλες τις πόρπες (περ. 680 π.Χ.) παριστάνεται μια μονομαχία και ένας αρματωμένος ιππέας, θέματα δανεισμένα από την πρώιμη ανατολίζουσα τέχνη άλλων περιοχών, η οποία όμως εδώ μεταφράζεται με υπογεωμετρικούς όρους.

Τα έργα αυτών των τριών χαρακτών αποτελούν τη μόνη πηγή μας για την προέλευση των πορπών. Φαίνεται λοιπόν πως οι τρεις αυτοί χαρακτες είναι οι σημαντικότερες φυσιογνωμίες μια κεντρικής θηβαϊκής σχολής. Υπήρχε επίσης μια επαρχιακή σχολή, που κατασκεύαζε χονδροειδέστερα έργα, κάπου στην ανατολική Βοιωτία, από την οποία προέρχονται όλες οι πόρπες που βρέθηκαν στους τάφους της Ριτσώνας. Τα συνευρήματα των τάφων δείχνουν ότι και οι τεχνίτες αυτοί δούλευαν ως τον προχωρημένο 7ο αι. Προτιμούσαν τις πόρπες τύπου VIII με πολλαπλά τόξα, όπου διακρίνεται εύκολα το επαρχιώτικο στυλ τους, ιδίως στους ευθύγραμμους και άκαμπτους λαιμούς των πτηνών.

Οι έξι τεράστιες πόρπες με επίπεδα μηνοειδή τόξα συνιστούν μια ξεχωριστή ομάδα, κατασκευασμένη στο ίδιο εργαστήριο της Θήβας.

Βιωτία

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator

Πέμπτη, 06 Νοέμβριος 2008 12:47 - Τελευταία Ενημέρωση Πέμπτη, 06 Νοέμβριος 2008 12:54

{/tabs}